

File name: Avsnitt 1 - introduktion.wav
Transcriber: ScriptMe.io
Operator: Magnus Degerman
Date of transcription: Nov 07 2023

[00:00:00:11 - 00:00:21:13]

Magnus: Hej och välkommen till första avsnittet av bergrummet. En podcast om slutförsvars frågan i Östhammars kommun, podden produceras av östhammarskommun. Och jag som jag som pratar heter Magnus degerman och jag jobbar som kommunikatör med mig här i våran lilla studio så har vi Marie Berggren, verksamhetschef för växande kommun.

[00:00:23:00 - 00:00:35:14]

Magnus: Där är det just de här slutsats frågorna ingår och sen så har vi anna som jobbar som utredare. Anna Bergsten som också jobbar med bland annat slutvalsfrågor, så det är våran lilla grupp.

[00:00:37:14 - 00:00:39:11]

Magnus: Som ska prata idag, Marie.

[00:00:40:06 - 00:00:40:06]

Marie: Vad?

[00:00:41:12 - 00:00:42:00]

Magnus: Ska vi prata om idag?

[00:00:42:17 - 00:00:46:02]

Marie: Ja men idag så ska vi prata lite grann om.

[00:00:47:14 - 00:01:05:19]

Marie: Hur det här överhuvudtaget sker att vi sitter här och pratar om om slutvarsfrågor i en podd. Det här är ju lite nytt för oss, men vi har i östermars kommun ett uppdrag att sprida information om om slutfartsfrågorna och det gör vi.

[00:01:07:13 - 00:02:01:23]

Marie: I kan man säga det andra perspektivet, det kommunala perspektivet på slutförvars frågorna inte utifrån industrins perspektiv och. Det gör vi tillsammans vi tre som sitter här inne i i podden hur man nu får rum i en podd men där får vi rum det gör vi tillsammans med också med den en politisk organisation som bistår oss och fattar beslut i de här frågorna. Vi förbereder och den politiska organisationen fattar beslut så vi vi har egentligen två fundamentala uppdrag och det ena är att sprida information till allmänheten som jag sa tidigare men det är också att bygga kunskap runt frågor om radioaktivt avfall både in i i den i den kommunala organisationen men också ut i i allmänheten.

[00:02:04:11 - 00:02:58:11]

Marie: Och det här är ju någonting som vi har jobbat med ända sedan. Ja, men sen sen åttiotalet kan man säga. Kommuner har varit engagerade ända sedan åttiotalet och så finns det ju enskilda politiker som har varit engagerade ännu längre i den här frågan. Men men kommunens engagemang började i början på åttiotalet och 1995 så så identifierade man att den här frågan kommer ta så stor plats i för kommunerna faktiskt både för oss och för Oskarshamns kommun. Att man beslutade att det finns en finansiering för det här engagemanget för att kunna driva slutföras framåt slutfartsfrågan framåt så vi får medel eller ansöker om medel ifrån kärnavfallsfonden där alla vi är med och bidrar till med den.

[00:02:59:20 - 00:03:02:02]

Marie: Vad är det? 4 ör? Nej, det är nog 5 öre nu, va?

[00:03:03:06 - 00:03:05:22]

Anna: Ja, nu kommer jag inte ihåg exakt vilka summor det är, men per kilowattimme.

[00:03:06:22 - 00:03:16:18]

Marie: Ja kan vi betala plus att att kärnkraftsbolagen också pyntar in betydligt större belopp för att kunna omhänderta slutförfrågan på ett säkert sätt.

[00:03:18:15 - 00:03:25:00]

Marie: Så att det det är inga skattemedel som går till de här aktiviteterna utan det är betalas ifrån kärnavfallsfonden.

[00:03:28:09 - 00:03:37:19]

Marie: Vi ska ju producera en hel serie, avsnitt tänker vi och det ska bli jättespännande. Vi ska lägga in lite olika perspektiv på den här frågan och.

[00:03:38:20 - 00:03:45:10]

Marie: Det finns ju jätte, vi kan ju producera jättemånga avsnitt. Ja vi har jättemånga ideer.

[00:03:45:14 - 00:03:50:11]

Anna: Vi får gärna komma med förslag på andra teman som ni vill. Ni är nyfikna på och vill ha.

[00:03:52:20 - 00:03:57:22]

Marie: Och just det här avsnittet så tänkte vi väl, börja med att bara.

[00:03:59:18 - 00:04:06:07]

Marie: Introducera när när saker och ting har hänt för. Jag berättade ju tidigare att.

[00:04:07:17 - 00:04:14:07]

Marie: Kommunen började arbeta lite mer aktivt på åttiotalet och sen sen med finansieringen ytterligare lite aktivare.

[00:04:16:20 - 00:04:21:15]

Marie: Men det var egentligen 2009 när industrin.

[00:04:22:20 - 00:04:30:00]

Marie: Kom och berättade att berget hade talat som det stora arbetet började för rösthammars kommun.

[00:04:32:18 - 00:04:33:11]

Marie: Kommer du ihåg det?

[00:04:34:07 - 00:04:39:23]

Anna: Nej, då hade ju inte jag börjat jobba med de här frågorna än så jag var inte så insatta i de delarna.

[00:04:40:08 - 00:04:41:19]

Marie: Av dem? Nej, det var.

[00:04:42:12 - 00:04:42:15]

Anna: Jag inte.

[00:04:43:08 - 00:04:53:15]

Marie: Det var då jag började jobba med de här frågorna och blev anställd för att verkligen ta omhand valet av plats som industrin då hade gjort till östhammarskommun.

[00:04:56:13 - 00:05:11:20]

Marie: Det var det var väldigt. Det var väldigt spännande just den starten för vi hade samlats eller inte. Vi som sitter i rummet utan representanter från östhammarskommun och representanter ifrån Oskarshamns kommun tillsammans med industrin.

[00:05:14:06 - 00:05:17:09]

Marie: På deras på s k bs båt i oskarshamn.

[00:05:19:02 - 00:05:21:04]

Marie: Och då presenterade de att.

[00:05:22:18 - 00:05:30:08]

Marie: Då presenterar s k b att nu har vi gjort valet och det var väldigt väldig hysch hysch runt det där.

[00:05:31:21 - 00:05:32:17]

Marie: Innan de gjorde det?

[00:05:33:17 - 00:05:52:12]

Marie: Och jag vet att vi satt i vi hade en särskild sittning i i kommunhuset just med den presskonferensen som man hade då för att liksom få reda på vad vad vad hade man till slut bestämt sig för utifrån alla undersökningar som man hade gjort.

[00:05:53:20 - 00:06:01:10]

Marie: Det var ju ja, men hela det här arbetet som var från åttiotalet var ju grunden till varför de fattade beslutet att lägga.

[00:06:03:06 - 00:06:08:15]

Marie: Lägga en en ansökan om slutförvar för använd kärnbränsle då i östhammarskommun?

[00:06:10:19 - 00:06:14:18]

Marie: Sen jobbade jag på med den här frågan tillsammans med några andra kollegor.

[00:06:17:01 - 00:06:20:04]

Marie: Berggren jobbade med några andra kollegor och så kom en Bergsten.

[00:06:22:12 - 00:06:22:12]

Anna: 2017.

[00:06:25:02 - 00:06:40:05]

Anna: När det var dags för huvudförhandling om kärnbränsleförvaret i mark och miljödomstolen. Och det var ju ett stort steg för då hade ju prövningen alltså den rättsliga prövningen pågått sedan 2011, så det var ju många år, liksom fram tills man kom dit, men som ny var det ju en väldigt.

[00:06:41:23 - 00:06:48:04]

Anna: Också ett spännande tillfälle att börja. Det var ju mycket som hände. Lång huvudförhandling 5 veckor var det väl i domstolen.

[00:06:49:06 - 00:06:49:06]

Marie: Både.

[00:06:49:15 - 00:06:50:02]

Anna: Här och.

[00:06:52:12 - 00:07:08:18]

Anna: I j m o och ja i vår kommun och i nacka de flesta dagarna men även i oskarshamn en vecka för där är ju också förutom slutförvaren här så ska det ju göras ett en inkapslingsanläggning och en utökning av mellanlagret nere i oskarshamns kommun så.

[00:07:09:20 - 00:07:11:22]

Anna: Även om det inte blev ett slutförvar där så blev det ju andra delar.

[00:07:12:16 - 00:07:19:10]

Marie: Ja, för det är ju, det är ju en sammanhängande system som som man faktiskt söker om ansöker om.

[00:07:20:20 - 00:07:22:12]

Anna: Hela processen liksom från.

[00:07:24:05 - 00:07:38:11]

Marie: Och det är ju ett av dom sakerna som vi tänkte ha ett avsnitt om just hur. Hur går en huvudförhandling till i mark och miljödomstolen? För det var riktigt, riktigt spännande och dessutom så hade vi ju som sagt 5 veckor på oss och ja, vara i förhandling.

[00:07:39:08 - 00:07:40:12]

Magnus: Det var någon typ av rekord.

[00:07:41:16 - 00:07:44:17]

Marie: Ja, jag tror att det var det. Det är ett av de största målen som man har haft i Sverige.

[00:07:47:03 - 00:07:47:21]

Anna: Ifall miljömål liksom.

[00:07:51:05 - 00:08:00:09]

Anna: Och det har ju varit fler huvudförhandlingar och vi håller på att förbereda i s f r har det varit det ska ju byggas ut också det befintligaste i två året.

[00:08:02:00 - 00:08:03:24]

Anna: Så det var det huvudförhandling om och nu.

[00:08:05:23 - 00:08:22:19]

Anna: Håller vi på att förbereda för en ny eller vi och vi men vi är ju med i den som part det är ju inte vi som har de största förberedelserna kanske det är ju s k b och domstolen förstås

men tjugotjugofyra är det tänkt att vara tillståndsförhandling i domstolen om kärnbränsleförvaret.

[00:08:26:16 - 00:08:47:04]

Marie: Och man kan man kan väl säga att det det är flera olika spår som som kommunen också behöver hålla isär det ena är det som vi kallar för det s f r som då är slut för varför för låg och medellaktivt driftavfall och som nu har fått tillstånd till att också ta emot rivningsavfall ifrån kärnkraftverken.

[00:08:48:23 - 00:08:57:16]

Marie: Och det andra spåret är kärnbränsleförvaret som då hanterar använt kärnbränsle, en konto och delar som är inne i reaktorn.

[00:08:59:17 - 00:09:08:24]

Anna: Och sen blir det många olika. Det kanske vi också kommer att många andra processer kopplade runt. Det är ju som hamnen ska byggas ut. De har sagt tillstånd för havsvattenuttag.

[00:09:11:24 - 00:09:23:00]

Anna: Den här ansökning i den här omgången som är nu så har det tillkommit betongsfabrik som inte skulle vara eller betongtillverkning och som blir liksom sidoprocesser i det hela.

[00:09:24:16 - 00:09:37:20]

Marie: Och det är ju så när det är en sån här lång, lång process som det har varit. Jag menar man valde plats 2009 och nu sitter vi 20, 23. Det är klart det händer en massa saker på vägen.

[00:09:40:11 - 00:09:43:13]

Anna: För att tiden går och för att det händer saker på det lagstiftning och teknikutveckling.

[00:09:44:21 - 00:09:46:09]

Marie: Ja, absolut många.

[00:09:48:02 - 00:09:59:17]

Marie: Och en del av den där kommer vi ju borra djupare i här under poddsändningarna. Alltså, jag är ju. Jag är så engagerad i de här poddsändningarna. Nu känner jag det. Det kommer bli jättespännande.

[00:10:02:10 - 00:10:03:13]

Marie: Och, och då tänker vi ju.

[00:10:04:20 - 00:10:11:13]

Marie: Titta på kanske några av de där delarna också vad, vad innebär det med hamn

utbyggnad och vad innebär det med vattenuttag och?

[00:10:12:03 - 00:10:16:05]

Anna: Och bjuda in lite gäster, så ni får höra lite i olika folk och vinklar kanske.

[00:10:16:21 - 00:10:16:21]

Marie: Absolut.

[00:10:17:22 - 00:10:18:03]

Anna: Olika delar.

[00:10:19:04 - 00:10:31:12]

Marie: Absolut och en av de viktigaste processerna. Det är ju kommunens eget vetobeslut som vi skulle lämna inför att regeringen faktiskt blev engagerad i den här frågan och skulle fatta beslut.

[00:10:33:05 - 00:10:35:24]

Marie: Så ja, men jag ser fram emot.

[00:10:38:00 - 00:10:41:06]

Marie: Nästkommande avsnitt när vi kan få presentera lite andra saker.

[00:10:42:17 - 00:10:53:13]

Magnus: Man märker att det dom här frågorna blev så otroligt breda också. Man kan väl grotta ner sig i en liten detalj kan man ju prata med 1 evighet känns det som.

[00:10:54:17 - 00:11:10:21]

Marie: Absolut och vi, vi har ju de som verkligen har borrar i detaljer det är ju s k b så klart men vi har varit ganska så duktiga på det också när vi har hållt på och granskat de här förslagen som har kommit ifrån s k b.

[00:11:11:01 - 00:11:12:18]

Magnus: Ni måste få hit s k b i någon form.

[00:11:13:11 - 00:11:16:10]

Marie: På något sätt. På något sätt ska vi nog lyckas med det.

[00:11:18:12 - 00:11:20:20]

Magnus: Ska vi avrunda där för den här gången?

[00:11:21:16 - 00:11:23:07]

Marie: Jag tror det, för vi kommer ju komma tillbakas.

[00:11:24:02 - 00:11:44:18]

Magnus: Det kommer tillbaka och som Marie. Du sa tidigare att vi kommer att ta de här frågorna från olika perspektiv så att har du något du som lyssnar om ni har något förslag på någonting som ni skulle vilja höra i det i den här fortsatta poddserien så så finns det möjlighet att.

[00:11:46:15 - 00:11:48:22]

Magnus: Ställa de frågorna eller ge dem tipsen eller förslagen.

[00:11:50:21 - 00:12:01:22]

Magnus: Och det kan du göra via ett formulär som finns på våran hemsida där alla de här poddarna också kommer läggas upp och adressen dit är ostammar punkt s e snedstreck podcast.

[00:12:04:03 - 00:12:04:15]

Magnus: Tack för den här gången.

[00:12:05:11 - 00:12:07:09]

Marie: Ja men tack tack tack hejdå allihop.